

Τα νοικοκυριά κόντρα στην κλιματική αλλαγή

Η διαμόρφωση φιλόδοξων πολιτικών από την πλευρά της ζήτησης θα μπορούσε να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 40-70% έως το 2050, ωστόσο εξακολουθεί να υφίσταται χάσμα ανάμεσα στην προθυμία των νοικοκυριών να αναλάβουν δράση και στον βαθμό εφαρμογής ουσιαστικών αλλαγών. Εμπόδια όπως η έλλειψη πληροφόρησης, το οικονομικό κόστος και οι πρακτικές δυσκολίες αποτρέπουν τη λήψη μέτρων υψηλής απόδοσης, όπως η εγκατάσταση αντλιών θερμότητας ή φωτοβολταϊκών συστημάτων. Στοχευμένες πολιτικές και καλύτερη ενσωμάτωση προσεγγίσεων από την πλευρά της ζήτησης στα εθνικά όρια εκπομπών ρύπων μπορούν να απελευθερώσουν τον ρόλο των νοικοκυριών στη μείωση των εκπομπών.

ΓΝΩΜΗ

ΤΩΝ ELLEN
HELLEBUS,
KATHERINE
HASSETT

Τα νοικοκυριά διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Από απλές καθημερινές συνήθειες, όπως το σβήσιμο των φώτων, έως σημαντικότερες παρεμβάσεις, όπως η τοποθέτηση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων θέρμανσης και ψύξης, οι πράξεις τους μπορούν να συνεισφέρουν ουσιαστικά στη μείωση των εκπομπών. Σύμφωνα με την IPCC, η εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών θα μπορούσε να μειώσει τις παγκόσμιες εκπομπές κατά 40-70% έως το 2050.

Ωστόσο, η ανάλυση του ΟΟΣΑ καταδεικνύει ότι, ενώ τα νοικοκυριά δηλώνουν πρόθυμα να μεταβάλλουν τη συμπεριφορά τους για την προστασία του περιβάλλοντος, παραμένει σημαντικό κενό μεταξύ πρόθεσης και υλοποίησης ουσιαστικών αλλαγών. Αν και σχεδόν όλοι αναφέρουν ότι σβήνουν τα φώτα (92%), μόνο το 68% περιορίζει τη χρήση θέρμανσης και ψύξης, ενώ ακόμη λιγότεροι υιοθετούν δαπανηρότερα μέτρα, όπως φωτοβολταϊκά (29%) ή αντλίες θερμότητας (30%), ακόμη και μεταξύ των υψηλών εισοδημάτων. Τρία βασικά εμπόδια παρεμποδίζουν τη μετάβαση αυτή: έλλειψη πληροφόρησης για διαθέσιμες τεχνολογίες και τα οφέλη τους, υψηλό κόστος εγκατάστασης και πρακτικά ζητήματα (π.χ. έγκριση ιδιοκτητών ή περιορισμοί σε πολυκατοικίες).

Πολιτικές με έμφαση στη ζήτηση μπορούν να άρουν αυτά τα εμπόδια μέσω ενημέρωσης, οικονομικών κινήτρων και υποστήριξης. Ωστόσο, η ανάλυση της UNFCCC δείχνει ότι τα εθνικά όρια εκπομπών ρύπων εξακολουθούν να δίνουν περιορισμένη έμφαση σε πολιτικές που στοχεύουν στη ζήτηση (π.χ. ενεργειακή απόδοση, αλλαγή συμπεριφοράς), έναντι παρεμβάσεων από την πλευρά της προσφοράς (π.χ. ανανεώσιμες πηγές, σταδιακή κατάργηση ορυκτών καυσίμων). Πρόσφατη μελέτη έδειξε ότι μόνον 3 από τις 9 πρακτικές υψηλής αποτελεσματικότητας περιλαμβάνονται συστηματικά στα όρια εκπομπής 20 χωρών, ενώ μόνο 12 χώρες ενσωμάτωσαν ρητά μέτρα για την ενεργειακή απόδοση των νοικοκυριών.

Η καλύτερη ενσωμάτωση πολιτικών από την πλευρά της ζήτησης στα εθνικά όρια εκπομπών ρύπων μπορεί να ενισχύσει τη δράση των νοικοκυριών. Οι κατοικίες αποτελούν θεμέλιο ενός βιώσιμου μέλλοντος και η αξιοποίηση του δυναμικού τους – από απλές συνήθειες έως σοβαρές επενδύσεις – απαιτεί πιο αποφασιστική πολιτική βούληση. Καθώς πολλές χώρες εξακολουθούν να αναθεωρούν τα εθνικά τους όρια (η προθεσμία ήταν τον Φεβρουάριο 2025), έχουν μια κρίσιμη ευκαιρία να ενσωματώσουν αυτή τη μετατόπιση και να αξιοποιήσουν ουσιαστικά τη συμβολή των νοικοκυριών στη μείωση της κλιματικής αλλαγής.

Οι Ellen Hellebus και Katherine Hassett είναι οικονομολόγοι του ΟΟΣΑ. Το άρθρο αποτελεί σύντομη εκτενέστερης ανάλυσης που δημοσιεύθηκε στο Blog του ΟΟΣΑ.